

*Výbor pre petície
predseda*

21.9.2023

pán Adrián Vázquez Lázara

predseda
Výbor pre právne veci
v BRUSELI

Vec: Stanovisko k monitorovaniu uplatňovania právnych predpisov Európskej únie
v rokoch 2020, 2021 a 2022 (2023/2080(INI))

Vážený pán predseda,

v rámci predmetného postupu bol Výbor pre petície poverený predložením stanoviska Vášmu výboru. Na schôdzi 18. júla 2023 sa výbor rozhodol predložiť toto stanovisko vo forme listu.

Výbor pre petície preskúmal otázku na svojej schôdzi 20. septembra 2023. Na tejto schôdzi¹ sa rozhodol vyzvať Výbor pre právne veci, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, uvedené návrhy.

S úctou

Dolors Montserrat

¹ Na záverečnom hlasovaní sa zúčastnili: Dolors Montserrat (predsedníčka), Yana Toom (podpredsedníčka), Ryszard Czarnecki (podpredseda), Loránt Vincze (spravodajca), Asim Ademov, Alexander Bernhuber, Maria Angela Danzi, Francesca Donato, Jarosław Duda, Angel Dzhambazki, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Alexis Georgoulis, Vlad Gheorghe, Peter Jahr, Marina Kaljurand, Cristina Maestre Martín De Almagro, Demetris Papadakis, Anne-Sophie Pelletier, Emil Radev, Massimiliano Smeriglio, Ramona Strugariu, Michal Wiezik, Kosma Złotowski, Tatjana Ždanoka.

NÁVRHY

Výbor pre petície vyzýva Výbor pre právne veci, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. zdôrazňuje, že petičné právo obrátiť sa na Európsky parlament je jedným zo základných práv občanov EÚ, že umožňuje občanom EÚ a osobám s pobytom v EÚ obrátiť sa priamo na svojich volených zástupcov a aktívne a účinne sa zúčastňovať na živote Únie; zdôrazňuje, že treba naďalej zintenzívniť snahu o zvýšenie informovanosti občanov o ich petičnom práve na témy, ktoré patria do oblasti činnosti Európskej únie a ktoré sa ich priamo dotýkajú; požaduje preto, aby sa vyvinulo spoločné úsilie o lepšie informovanie o právach vyplývajúcich z občianstva EÚ vrátane petičného práva;
2. konštatuje, že veľký počet petícií sa týka obvinení z porušenia práva EÚ; vyzýva Komisiu, aby posilnila úsilie o presadzovanie právnych predpisov EÚ, najmä zintenzívnením konaní o nesplnení povinnosti v prípadoch, keď členské štáty nevykonávajú právne predpisy EÚ;
3. súhlasí s názorom, že ochrana občianstva EÚ a súvisiacich práv má pre EÚ mimoriadny význam; pripomína, že ustanovenia na získanie alebo stratu štátnej príslušnosti členského štátu musia byť v súlade s právnymi predpismi EÚ a právomocou SDEÚ; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že občania EÚ budú môcť využívať svoje práva bez akejkoľvek diskriminácie a vo všetkých členských štátoch EÚ;
4. domnieva sa, že kľúčom k plnej ochrane práv občanov sú rýchle opatrenia na ukončenie porušovania právnych predpisov EÚ členskými štátmi, a to tým, že sa pre postupy v prípade nesplnenia povinnosti prijme kratší a jasný časový rámec a posilnia sa právne normy, ako aj tým, že vec sa postúpi Súdnemu dvoru EÚ pri pretrvávajúcom porušovaní právnych predpisov EÚ;
5. vyjadruje znepokojenie nad obrovským množstvom prebiehajúcich postupov v prípade nesplnenia povinnosti, ktoré Európska komisia počas mnohých rokov pozastavila vo fáze pred podaním žaloby, pričom prípad príslušných členských štátov sa nepostúpi Súdnemu dvoru Európskej únie, a to napriek tomu, že neustále porušujú príslušné právne predpisy EÚ alebo správne netransponujú ustanovenia právnych predpisov EÚ do svojho príslušného vnútroštátneho právneho systému;
6. vyjadruje poľutovanie nad tým, že po viac ako štyroch rokoch ešte nie všetky členské štáty transponovali smernicu (EÚ) 2019/882 o požiadavkách na prístupnosť výrobkov a služieb, čo bráni miliónom osôb so zdravotným postihnutím v EÚ plne využívať výhody vyplývajúce z ustanovení tejto smernice, ktorej cieľom je zvýšiť aktívne zapojenie osôb so zdravotným postihnutím v spoločnosti vrátane vzdelávania a zamestnania;
7. vyzýva Komisiu, aby dodržiavala vlastné pravidlá stanovené v oznámení s názvom Finančné sankcie v konaniach o nesplnení povinnosti prijatom 4. januára 2023, v ktorom sama stanovila cieľ predložiť SDEÚ prípady nesplnenia povinnosti do 12 mesiacov, pokiaľ netransponovanie smernice pretrváva aj po uplynutí lehoty stanovenej zákonodarcom Únie, a to vzhľadom na deklarovaný význam, aký má pre občanov a

dôveryhodnosť práva Únie dodržiavanie tohto práva členskými štátmi; zdôrazňuje, že Výboru pre petície bol v priebehu rokov doručený veľký počet doposiaľ nedoriešených petícií týkajúcich sa práv súvisiacich s týmito smernicami, ktoré podali občania rôznych členských štátov;

8. opätovne zdôrazňuje, že zo strategického hľadiska je dôležité zaoberať sa aj jednotlivými petíciami, aby sa okrem iného včas odhalili možné závažné systémové nedostatky a predišlo sa im; domnieva sa, že kľúčom k správne presadzovaniu právnych predpisov EÚ je včasnejší a proaktívnejší dialóg Komisie s vnútroštátnymi orgánmi s cieľom riešiť možné porušenia práva EÚ, ktoré kritizujú predkladatelia petícií;
9. žiada Komisiu, aby poskytla právne objasnenie kľúčových pojmov súvisiacich s jej monitorovacími opatreniami v oblasti presadzovania práva EÚ, ktoré sa tiež pravidelne používajú v nadväznosti na petície, ako napríklad „otázka širších zásad“ a „systematické zlyhanie pri presadzovaní práva EÚ“, ktoré sú stanovené v jej strategickom prístupe zakotvenom v jej oznámení z októbra 2022 nazvanom Presadzovanie práva EÚ pre Európu, ktorá prináša výsledky, ktoré vychádza z predchádzajúcich oznámení, najmä z oznámenia z roku 2016 s názvom Právo EÚ: Lepšie výsledky pomocou lepšieho uplatňovania práva;
10. naliehavo vyzýva Komisiu, aby urýchlila spoluprácu s Parlamentom s cieľom zaviesť potrebné technické a rozpočtové riešenia na dokončenie vykonávania medziinstitucionálneho digitálneho IT nástroja, ktorého cieľom je transparentná a kooperatívna výmena informácií a dokumentov o následných opatreniach prijatých v súvislosti s petíciami, a to aj v rámci monitorovania uplatňovania práva EÚ;
11. zdôrazňuje, že neúplné vykonávanie, po ktorom nasleduje zavedenie nových právnych predpisov a politík s rovnakými deficitmi, ako už SDEÚ zistil, sa musí sankcionovať začatím postupov v prípade nesplnenia povinnosti;
12. zdôrazňuje, že je dôležité splniť očakávania občanov EÚ, pokiaľ ide o ochranu životného prostredia, najmä vzhľadom na zvýšenie počtu petícií o životnom prostredí zaslaných Komisii (zo 120 v roku 2020 na 144 v roku 2021); v tejto súvislosti víta opatrenia, ktoré Komisia prijala v reakcii na konkrétne prípady praktík porušujúcich právne predpisy EÚ v oblasti životného prostredia v niektorých členských štátoch;
13. zdôrazňuje potrebu presadzovať opatrenia na úrovni EÚ na boj proti nenávisťným prejavom a diskriminácii; nabáda Komisiu, aby v súlade so zmluvami a základnými hodnotami EÚ chránila všetky zraniteľné skupiny a menšiny pred diskrimináciou;
14. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila plné vykonávanie a presadzovanie antidiskriminačných právnych predpisov a začala konanie o porušení právnych predpisov proti členským štátom, ktoré netransponujú alebo plne neuplatňujú antidiskriminačné právne predpisy EÚ;
15. zdôrazňuje dôležitú úlohu petícií pri identifikácii rôznych foriem porušovania právnych predpisov EÚ. pripomína, že Komisia na porušenia „môže byť upozornená prostredníctvom sťažností alebo petícií od verejnosti, podnikov, mimovládnych

organizácií alebo iných organizácií.“¹; konštatuje, že v oblasti dopravy viedla petícia o právach cestujúcich v leteckej doprave na náhradu alebo odškodnenie za zrušenie letu v čase pandémie COVID-19 k monitorovaniu vo všetkých členských štátoch a k začatiu konania o nesplnení povinnosti. v tejto súvislosti nabáda Komisiu, aby dôkladne vyšetrila porušenia práva EÚ uvedené v petíciách;

16. opakuje svoju výzvu Komisii a Rade, aby bezodkladne začali rokovania s Parlamentom o medziinštitucionálnej dohode podľa článku 295 ZFEÚ cieľom vytvoriť mechanizmus EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva;
17. je znepokojený, že Komisia napriek dôkazom o zhoršujúcej sa situácii vo viacerých členských štátoch nemá iniciatívu ani účinné opatrenia na riešenie porušovania alebo neuplatňovania práva Únie v oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti; má obavy, že opakované výzvy Parlamentu na prijatie opatrení zostali bez odozvy;
18. uznáva, že Komisia poskytla sťažovateľom širší prístup k informáciám o projekte EU Pilot a formálnych postupoch v prípade nesplnenia povinnosti, domnieva sa však, že je potrebná väčšia transparentnosť, právna jasnosť a prístup k informáciám o celom postupe pred konaním o porušení povinnosti a samotnom konaní v súvislosti s projektom EU Pilot a ročná správa o monitorovaní uplatňovania práva EÚ;
19. v tejto súvislosti berie na vedomie úsilie Komisie ilustrovať vplyv petícií na jej opatrenia na presadzovanie práva vo viacerých oblastiach politiky, ako sú životné prostredie, migrácia, zdaňovanie a energie; zdôrazňuje však poľutovanie nad nedostatkom údajov o presnom počte petícií, ktoré spracúva Komisia, a o počte, ktorý vedie k začatiu postupu EU Pilot a postupu v prípade nesplnenia povinnosti.

¹ Správa Komisie o kontrole uplatňovania práva Európskej únie v roku 2021:
https://commission.europa.eu/system/files/2022-07/2021-swd-annual-report-eulaw-overview_en.pdf